

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Kis magyarok Budapesten*

Forrás:

Esti Újság

Bp.
(Hely)

1913 74
(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárv

910.2

Idő

"1913"

Személy

Helyszám

Kis magyarok Budapesten

Budapestről a budapesti ember rendszerint panaszkodva beszél. Itten — neki — a levegő poros. Az égbolt füstös. A házak unalmasak és művészet nélkül valók. A rossz kövezés föltöri a talpat. Sok a zene a kávéházban. Maga a kávéház is sok. A városligeti tó hináros. A Gellérthegyre nem visz sikló. A parlament épülete túlságosan szép. Az Andrássy-ut végén a mil-léniumi szoborcsoport túlságosan csunya. Csupa baj. Mindenütt baj.

Ettől függetlenül azonban a magyar főváros egyre szépül. Igazi világváros arányait sejtetően duzzadnak mind inkább és inkább a határai és maholnap megérjük, hogy a liget bekerül a város közepébe — Hyde-parknak. Mi itt bent a városban sem nem látjuk, sem nem érezzük ezt a mesészerű fejlődést, de annál jobban látják azok, a kik kívül vannak, a vidékiek, a kik minden viszontlátáskor káprázó szemmel veszik sorra Budapest újabb és újabb szépségeit.

Mi, idebent, szidjuk Budapestet, de néhány kilométerre már mesét mondanak róla. Mi talán szeretnénk menekülni innen, de széjjel az országban és kivált a határszélek felé állandó az emberekben az idesóvárgás és nagyon sok egyszerű magyar szivben nem ég perzselőbb

vágy annál, a melynek egy budapesti utazás hozza meg a boldog kielégülését.

Kellene, hogy erre a nagy vonzódásra büszke legyen, de méltó is legyen a főváros. Hogy a bámuloit, mint a kacér szépasszony, ne csupán csalódásban részesítse. Ám ez irányban — sajnos — nem lehet jót mondani Budapestről. Ha idevetődik egy-két japán, angol vagy amerikai: uszóbajnokoknak kell enniök, hogy kimeneküljenek a patósági pénzen szétömlesztett pezsgőtengerből. De ha magyarok jönnek ide, majdnem a zarándokló ájtatos érzésével, azokkal nem törődik senki. A kedvükért senki egy ujját meg nem mozdítja, senki egy fillér könnyebbiséget nem szerez nekik. Az idegenek itthon vannak Budapesten. De az itthoniak bizony — idegenek...

A kósdí palócok.

Bármint van is azonban a dolog, a vidékiek lelkéből nem lehet kiirtani a Budapest iránt való rajongást. A mikor az aprócska parasztyerek kezd megbarátkozni a betűvetés titkaival, ugyanakkor kezd dicsérgetni előtte a tanító Budapestet, a pompa, a ragyogás, a mesés kincsek fényét. Mikorra a har-

madik, negyedik osztályba kerül a kis nebuló, már valamennyi szerelmes, falusi ép és erős szenvedelemmel vágyakozik az ország várostündére: Budapest felé.

És kezdődik a tervezgetés: az egész osztály, vagy az egész iskola főlrándul a fővárosba, ha többre nem, legalább is huszonnégy órára. Ámde az ilyesmi pénzbe kerül. Szegény, egészen szegény felusi zsellér, alig tengődő napszámos, a kinek esetleg négy-öt gyereke is iskola, hogyan adhatna komoly pénzt az ilyesmire? Csak akkor lehet szó az utazásról, ha az egész nem kerül többé néhány fillérnél.

Ilyenformán tervezgettek egy kedves palóc községnek. Kósdnak a tanítói és iskolás gyerekei is. A szülők zsebének a tanulmányozása után kiderült, hogy ha a református és katolikus iskola növendékeinek a nagyobb részét részeltetni akarják egy pesti ut gyönyörűségeiben, az ut nem kerülhet többé egy koronánál. Utazással, étkezéssel, szórakozással együtt.

A két iskola tanítói tehát levelezni kezdtek. Először az államvasutak igazgatóságával. Vasuti kedvezést kértek és kaptak is. Elengedték nekik az utiköltség felét. Vagyis Kósdról Budapestre és vissza 65 fillérért utazhattak a tíz évesnél fiatalabb gyerekek. Az idősebbeknek 96 fillérbe került az ut.

A koronából tehát 35, illetve négy fillér maradt egy-egy gyerek zsebében. Borzasztóan kevés. Éppen ezért a derék és lelkes tanítók tovább is leveleztek. Mindenek előtt a fővárost akarták gavallér cselekedetre ragadtatni. Megírták, hogy száznegyven kicsi kósdí polgárnak és leányzónak, hat évestől tizenhárom évesig, az a legfőbb vágyakozása, hogy megismerhesse a világegyetem legnagyobb csodáinak egyikét, a budapesti állatkertet. És mert a kósdí tanítók tudják, hogy az állatkert a főváros tulajdona, szépen instálják, engedje el a főváros a kis kósdí diáknak a belépődíjat: fejenként 20 fillért.

A város azonban — kell-e mondani? — elutasította ezt a vakmerő kérést. A kicsi palócok egész napra való 35 filléréből ilyformán a pars leonina, 20 fillér a főváros pénztárába került. Gyümölcsöztessék a jó urak egészséggel és használják ezt a pénzt okosan. Például keverjék a Gellért-fürdő milliói közé.

A vírsli és a tej.

Mínhogy tehát a koronából az állam és a főváros részesedése után már csak tizenöt fillér maradt egy-egy kis palócnál, a szegény tanítók újabb bélyegkötségbe verték magukat. Mert, gondolták, a szem jóllakik a főváros szépségével, de a gyomor nem. A kicsi

harc után az állatkerti vendéglő és kávéház bérletét. Az alku tárgya *egy-egy pár virsli volt, egy-egy darabka kenyérrel*. Ez lett volna a kis palócok ünnepi ebédje a mesék városában, Budapesten. Ime a levél, a melyet a tanító urak válaszképpen kaptak:

Becses levelüket, melyben május hónap 2-án az állatkertbe ránduló tanulók részére *1—1 pár virslit és 1—1 darab kenyeret* szándékoznak rendelni, örömmel vettük. Szíves tudomásukra adjuk, hogy ezen *virslit kenyérrel a legolcsóbban 30 — azaz harminc fillérért* fogjuk számítani. Pártfogását kérve, szolgálatára mindenkor készen maradtam kiváló tisztelettel *Spolarits és Maloschik* nevében *Spolarits Károly*.

A levél, a melyből a helyesírási hibákat itt kihagytuk, nagy szomorúságot keltett Kosdon. Tizenöt fillérből nem lehet kiadni harmincat, tehát le kellett mondani a kis palócok ünnepének egyik disz-számáról, a *banketről*. Az egy-pár meleg virsliről. De Istenem, miről le nem mondana a kis palóc, hogy Budapestet láthassa!...

Am a kódsi tanító urak igen lelkes emberek és főképp nagy bizakodással

áldotta meg őket a Gondviselés. Gondolták, ha már nem lesz virsli délben, legyen tehát legalább egy kevés tej uzsonnára. És vették a kalamárist, mártották a pennát és újra irtak. Ezuttal a *Budapesti Középponti Teicsarnok Szövetkezet* vezetőségéhez fordultak s megkérdezték, mennyiért kaphatnának a palócocskák egy-egy kis tejet és egy-egy zsömlét? A válasz ezuttal is lesújtó volt:

E hónap 24-én kelt becses levelüket megkaptuk és van szerencsénk közölni, hogy 140 tanítványuk számára az állatkerti tejivó-csarnokunkban, lezárt palackokban, *félliter tejet zsömlével együtt az áriegyzéken feltüntetett 42 fillér helyett 26 fillérért* fogjuk számítani, a mennyiben legalább egy nappal előbb értesítést kapunk arról, hogy hány félliter tej és mikor lesz kiszolgáltatandó. Teljes tisztelettel *Budapesti Középponti Teicsarnok Szövetkezet*.

Ilyenformán, mondani is fölösleges, a tejkurából sem lett valóság. A kis palócok tegnap reggel, a mikor öt óra tájban átutaztak a váci állomáson, ott vásároltak egy-egy pár virslit tíz fillérével, a drága csemegét beletették az otthonról hozott kis bugyorba és azután nyolcadfél órával később jó étvággal elfogyasztották az Állatkert egyik tisztásán. Tej helyett pedig ittak hozzá vizet ugyanabból a kutból, a melyikből az állatkert szép magyar ök-

reit szokták itatni. De a víz is, a virsli is, Budapest is igen jól ízlett a kis palócoknak. Olyan jó gyomrot adott nekik a véget...

Egy palóc kiszólás.

Az apró népség végtelenül kedvesen viselkedett az állatkertben. A kis legények nehéz csizmáikban, a csöpp hajadonok öt-hat szoknyájukban ugyan-csak verejtékeztek a szokatlan forróságban, de azért fáradhatatlanul járták az állatkert kanyargós ösvényeit. Különösen nagy élvezettel nézték az oroszlánt, a tigrist meg a többi igazán szép fejedelmi állatot.

Mikor azután a majom-ketrecékhez került a társaság, nem volt pihenő a sok és hangos kacagásban. Az egyik kis leány mégis elgondolkozva nézegette a ketrec belsőbb része felé, a hol két majom — megfedelkezve az egész világról — egymásnak tette a szépet. Nem hancuroztak együtt a többivel, hanem következetesen csak egymással enyelegtek. Ezt nem értette a kis leány. Meg is kérdezte a másik leánykától, a ki mellette állott:

— Haót azok mit csinálnak?

— Haót az az *embér még az asszony*

— hangzott a bölcs válasz.

Ugyancsak a majomketrec előtt játszódott le ez a másik apróság. Egy kis

népnek ennie is kell.

Irtak tehát a kedves és naiv tanító urak a fővárosi Állatkert vendéglőseinek, *Spolarits és Maloschik* uraknak, a kik csak nemrég nyerték el nagy

elárusító gyerek kínálta a portékáját: cukrot, mandolát, mogorót. Csupa finom holmit, a miért a leggyönyörűbb arcfintorgatást végzik a majmok. Ennek a portékának *állat-cseség* a neve, mert a ki megveszi, az állatoknak hajigálja. Az egyik kis palóc flu is vett belőle egy csomagot öt krajcárért. A másik kíváncsiskodott:

— Mennyibe kóstált?

— Öt krajcárba.

— Mi van benne?

— Hát — *állateleség*.

— És aztán mit csinálsz vele?

— Hát mit csinálnék? *Megeszem*.